

Even Flood, Bibliotekforum 3, 2006

Projekt Runeberg

Av Even Flood

Sist lovet jeg å komme tilbake til den nordiske varianten av Project Gutenberg, nemlig Projekt Runeberg. Dette løftet blir herved innfridd. Projekt Runeberg, <http://runeberg.org> er Nordens svar på Project Gutenberg. Under litt tvil har jeg valgt å bruke den svenske skrivemåten for projekt, siden Runebergprosjektet er basert i Sverige og drives av dataforeningen Lysator (<http://www.lysator.liu.se/>) ved Linköpings universitet i Sverige med hjelp av frivillige over hele verden. Det ble startet opp i 1992 av Lars Aronsson. Formålet er å lage gratis elektroniske utgaver av nordisk klassisk litteratur og gjøre den åpent tilgjengelig via Internett. Det er nå Internettets største samling av nordisk litteratur.

Det ble startet tyve år etter Project Gutenberg, og har dermed også lagt seg på en mer moderne teknikk, spesielt etter 1998. Nå fungerer det slik at alle sider i verkene skannes inn og blir gjort lesbare via automatisk tekstgjenkjenning (Optical Character Recognition, OCR). OCR teknologien er imidlertid ikke feilfri, og teksten på de leste sidene legges derfor ut så de kan korrekturleses. Dette arbeidet skjer av frivillige over hele Norden. Teknikken gjør det mulig å legge ut illustrerte verk med bilder, i motsetning til Project Gutenberg. Et vakkert eksempel på hvordan det gjøres er Lindemanns: "Bilder ur Nordens Flora", <http://runeberg.org/nordflor/>. Andre store verk som er lagt opp er det danske "Salomonsens konversationsleksikon" og det svenske "Nordisk familjebok"

Basen er ikke så stor som ønsket: Det er skannet inn 300 000 sider (pr mars 2005), omtrent en fjerdedel av dette er korrekturlest, fordelt på 564 titler. Runeberg er basert i Sverige, og det er klart mest svensk litteratur som er lagt inn. På siden over titler hvor nasjonaliteten er markert med flagg finner man klar dominans av blått og gult. Men flaggene er ikke alltid korrekt plassert. Asbjørnsen og Moe var ikke svenske! Av andre norske titler finnes Bjørnsons og Ibsens samlede verker.

Det er også omfattende lenker til forfattere, deres verker og andre vevsider om disse. Forfattersidene er imidlertid ikke helt oppdaterte. Enkelte henviser til gode gamle AltaVista som søkemotor, det er lenge, lenge siden (hele to år!) siden den var virkelig interessant.

Runeberg er selvfølgelig underverk åndsverkslovens strenge begrensninger. Dermed er i hovedsak verker hvor rettighetene er løpt ut som er lagt opp, med andre ord de store klassikere. Noen titler som fremdeles er i copyright, for eksempel verker av Albert Engström, er lagt ut, men de kan ikke lastes ned, bare leses på skjermen.

Sist, men ikke minst, det er ikke bare forfattere og monografier som er lagt ut, men også mange tidsskrifter. Blant disse er flere bibliotektidsskrifter. "Bok og Bibliotek" sine to første årganger 1934 og 1935 er i basen. Det samme er de første tyve årgangene av det svenske "Biblioteksbladet" (1916 – 1935) og de første 22 årgangene av "Nordisk tidskrift för bok- och biblioteksväsen" (1914 – 1935). Bemerk at det er bare arbeider som er over 70 år gamle som fritt kan legges ut.

Prosjektet trenger frivillige til å fa nye titler og til å lese korrektur. Så jeg vil oppfordre kolleger til å se på det og de som har tid kan delta i dugnaden.

Mer om Prosjektet finnes i de skandinaviske wikipediane, no.wikipedia.org/wiki/Prosjekt_Runeberg og sv.wikipedia.org/wiki/Projekt_Runeberg.